

MEMORIA NOASTRĂ

Dan NASTA

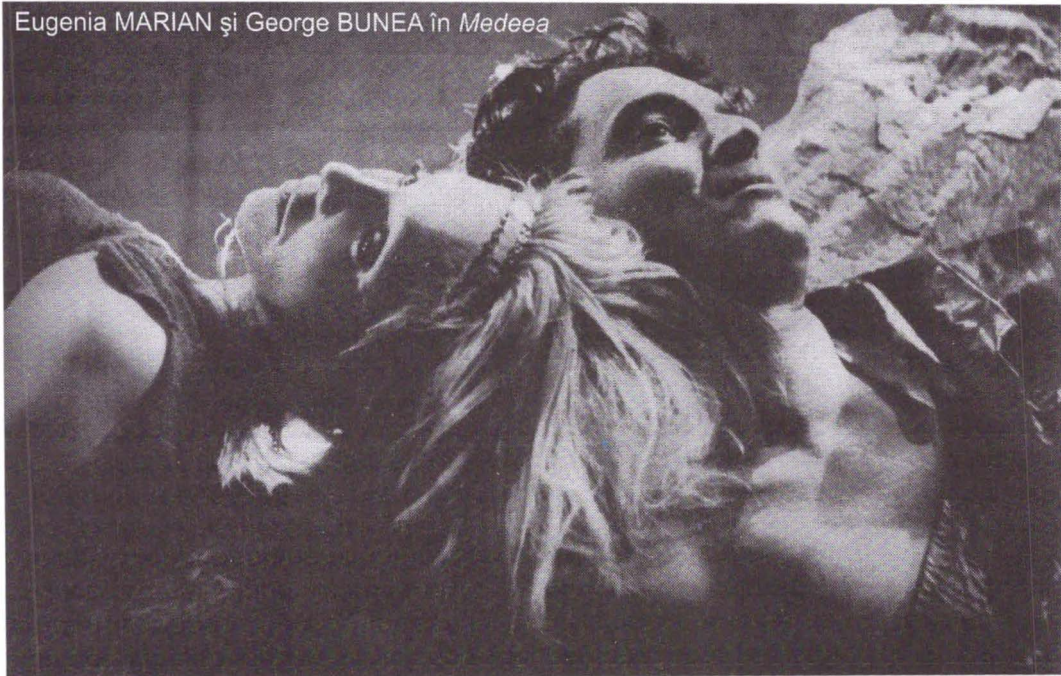
Un senior al artelor:

MIRCEA MAROSIN

După bombardarea Teatrului Național de către americani, a luat ființă, prin anul 1948, Teatrul Odeon, construit de reputatul inginer Liviu Ciulei. Teatrul și-a alcătuit o trupă de actori din care făceau parte, printre alții, Liviu Ciulei, fiul proprietarului teatrului, Clody Bertola, Nicolae Tomazoglu, Corina Constantinescu, Dem Savu, subsemnatul și mari actori din afară: George Calboreanu, Constantin Ramadan, Lilly Carandino și alții. Regizorul Ion Șahighian, care pregătea spectacolul de deschidere a teatrului, *Visul unei nopți de vară*, m-a cooptat în distribuție și, de asemenea, ca asistent de regie, cunoscându-mă din alt spectacol, făcut de el la Teatrul Național. Între obligațiile mele, intra și organizarea concursului de scenografie pentru spectacol. Cunoscusem de curând un pictor talentat, Mircea Marosin, pe care l-am sfătuit să participe la concursul pe care, de altfel, l-a și câștigat, având o paletă coloristică de mare fantezie și poezie jucată în lumini. Un scenograf se născuse, care ulterior se va consacra în prima linie a creatorilor de teatru. După abdicarea forțată a Regelui Mihai I, a urmat instalarea regimului comunist, iar Teatrul Odeon a fost treptat desființat. Un grup de actori a luat hotărârea de a forma un colectiv teatral, înființând un teatru cooperatist: Colectivul Teatral Odeon. Eram opt membri fondatori care susțineam producția, neavând salarii, ci doar participare la încasări. După un prim spectacol de succes la public și de insucces la autoritățile statului, ne-am hotărât să punem în scenă un mare autor îndrăgit de regim: Maxim Gorki. Am montat, sub regia Mariettei Sadova, piesa *Cei din urmă*, o aspră critică a regimului burghez. În rolul principal a fost distribuit un mare actor al teatrului românesc: Ion Manolescu. Împlinind pe scenă vârsta de 70 de ani, a fost încununat cu un memorabil succes. Decorul sobru și de un realism stilizat fusese realizat de Mircea Marosin, acesta colaborând la spectacol și cântând la pian în culise. Spectacolul a fost răsunător. Vicepreședintele sindicatului artiștilor a recomandat spectacolul: „Duceți-vă să-i vedeți pe burghezi cum îl joacă pe Gorki!”

Echipa Teatrului Odeon își afirma nașterea unei importante trupe teatrale, în timp ce, paralel, se născuse, înființat de partid, Teatrul Municipal. Acesta fiind stânenit de ivirea unui teatru concurent de formație „burghezo-moșierească”, ministrul culturii a desființat Teatrul Odeon, mutându-i toată echipa la Teatrul Municipal, astfel fortificându-l și asigurându-i un semnificativ succes în timp. Primul spectacol al noii echipe s-a desfășurat tot la Odeon, scena veche a Municipality fiind în renovare. *Unchiul Vanja* de A. P. Cehov a fost regizat de Marietta Sadova, folosindu-i în distribuție pe Nelly Sterian, Fory Etterlé, Clody Bertola, Ion Manta, Corina Constantinescu, Liviu Ciulei și Dan Nasta. Decorurile fuseseră realizate de Mircea Marosin în nota cehoviană impresionistă, tipică în epocă. Se sudase o nouă, valoroasă echipă de teatru.

Eugenia MARIAN și George BUNEA în *Medeea*

Între timp, am colaborat cu numeroase teatre din țară, iar în 1958, am montat, la Teatrul Național din Iași un mare spectacol istoric, *Despot Vodă* de Vasile Alecsandri, patronul teatrului, piesă nejuțată timp de 40 de ani pe această scenă. Preluând direcția artistică a teatrului, l-am invitat pe Mircea Marosin să realizeze întreaga scenografie, decor și costume. Eu jucam rolul titular, Despot Heraclidul și semnam și regia spectacolului. Am avut o colaborare plenară cu scenograful. Despot, un aventurier venit de prin străinătăți, ținea să devină împărat al Bizanțului; fastuos și grandoman, a supus țara printr-o abuzivă stăpânire. Marosin a construit un decor grandios, alcătuit dintr-un amplu circular compus din numeroase panouri pictate de 5–6 m înălțime, reprezentând voievodal istoria Moldovei. Pe măsură ce domnia lui Despot înainta sub semnul uzurpării, decorul metaforiza drama iscată, circularul voievodal vizualiza gradual uzurparea, panourile voievodale avariindu-și prezența progresiv, scurtându-se prin amputare. Încât prin degradarea istoriei țării, pas cu pas, act cu act, fundalul istoric se reducea ca mistuit de flăcări, către finalul spectacolului rămânând doar o friză zdrențuită care însemna pieirea uzurpatorului ucis de furia poporului. În acest cadru erau câteva elemente concrete necesare desfășurării jocului scenic, iar cele șase costume purtate de erou specificau excepțional pe de o parte situația dramatică, iar pe de altă parte caracterul histrionic al Despotului, ele constituind meritul incontestabil al lui Mircea Marosin. Viziunea monumentală a acestui spectacol se baza pe o dezlănțuire romantică. Numai că acest romantism, în concepția noastră, regizor și scenograf, pornit istoric de la romantismul hugolian al piesei, era tratat într-o viziune shakespeariană, ceea ce a făcut ca atunci când trupa Teatrului Mafii din Moscova, venit în turneu la Iași, asistând la desfășurarea acestui spectacol, să declare entuziasmată că a asistat, spre surpriza mea, la un spectacol shakespearian, deși nu înțelegeau limba.

Scenă din *Regele moare* de Eugen Ionescu. În prim-plan: Gheorghe LEAHU

La întâlnirea ce a urmat după, artiștii poporului ai R.S.F.S.R. – care mă cunoșteau de la ei de acasă, unde făcusem un amplu stagiu – și-au manifestat opinia că trebuie neapărat să joc *Hamlet*. Așa se face că ulterior, în 1960, am regizat la Teatrul din Timișoara *Hamletul* shakespeareian, cu mine în rolul titular și în scenografia lui Mircea Marosin. Decorul, perdeluiat cu un circular cenușiu, avea dale negre, pe care era așezat un practicabil curbat în forma unei felii de portocală; la aceasta exista un acces din fundul scenei, adăugându-se la final, din mijlocul practicabilului, o pantă ce cobora spre rampă. Pe parcurs se așeza un tron în centru, apoi un arc de triumf monumental negru, spre care, la final, se va urca

cortegiul eroului purtat de străjeri. În desfășurarea spectacolului intrau variate sculpturi gigantice (machete de Marcel Chirnoagă), simbolizând alegorii ale viciilor și virtuților specifice Evului Mediu – vezi partida regală –, iar personajul Hamlet și grupul solidar lui reprezentau spiritul renaștist. Spectacolul mai avea un element decorativ străbătător, anume: un panou mare cenușiu cobora în acțiune, izolând și subliniind monologurile lui Hamlet, care marcau treptele devenirii tragice. Spectacolul s-a jucat timp de patru ani, cu sala plină și cu aplauze numai la căderea finală a cortinei.

Mircea Marosin n-a fost numai scenograf. A fost, în primul rând, pictor. A fost și director de scenă, ilustrator de carte, grafician, poet, conferențiar de istoria artei la BBC și, în cele din urmă, generos donator al propriilor lucrări. A avut expoziții de pictură la Cambridge, unde locuia, și la Bruxelles, dintre care rețin, mai cu seamă, o expoziție a unei suite de portrete tragice ale lui Iisus. A făcut regia și scenografia spectacolelor: *Medeea* de Euripide, cu Eugenia Marian, la Teatrul Nottara, *Fedra* de Racine cu Gilda Marinescu și Emil Hossu, la același teatru, ca și *Oedip Rege* de Sofocle cu Emil Coșeru, la Teatrul Național din Iași. A montat spectacole în Israel și în Belgia. A ilustrat un volum de poezii de Ion Minulescu. A publicat un volum de poezii și a lăsat un manuscris de poeme (recuperabil). A donat o amplă serie de machete de decoruri și costume de teatru Universității Berkeley din S.U.A. A donat o suită de piese grafice, *Metamorfozele* lui Ovidiu, Muzeului Național de Artă al României.

S-a stins, de curând, departe de țară un artist desăvârșit, un om de mare cultură și înzestrare, iubit și prețuit de toți colaboratorii și prietenii.

Un adevărat Senior al artelor.

Teatrografie selectivă

20.04.1945 Teatrul Național "Ion Luca Caragiale", București

Moartea civilă de Paolo GIACOMETTI

Regia: Fernando de CRUCIATTI

Scenografia: Mircea MAROSIN

06.11.1948 Teatrul Național Cluj-Napoca

Cei din urmă de Maxim GORKI

Regia: Marietta SADOVA

Scenografia: Mircea MAROSIN

19.01.1949 Teatrul "Lucia Sturdza Bulandra", București

Pescărușul de A.P. CEHOV

Regia: Marietta SADOVA

Scenografia: Mircea MAROSIN

15.10.1955 I.A.T.C. București

Bărbierul din Sevilla de BEAUMARCHAIS

Regia: Beate FREDANOV

Scenografia: Mircea MAROSIN